

GIẢI QUYẾT MỐI QUAN HỆ KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - NỀN DÂN CHỦ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA TRONG HOÀN THIỆN MÔ HÌNH CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VIỆT NAM

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI: TS BÙI TRƯỜNG GIANG

Đề tài khoa học cấp Quốc gia

Cơ quan chủ trì: Hội đồng Lý luận Trung ương

Thời gian nghiên cứu: Năm 2021-2025

Việc giải quyết hợp lý mối quan hệ kinh tế thị trường - nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa - nền dân chủ là chìa khóa thành công của nhiều quốc gia trong quá trình phát triển. Bản chất mối quan hệ giữa ba trụ cột này không chỉ là vấn đề phát triển kinh tế - xã hội, mà đó còn là vấn đề chính trị tư tưởng và ý thức hệ, chi phối sự hình thành và định hình mô hình phát triển quốc gia trong từng thời kỳ.

Đề tài nghiên cứu tập trung vào quá trình đổi mới đất nước từ năm 2000 đến nay, đề xuất 5 quan điểm giải quyết mối quan hệ giữa ba trụ cột trong hoàn thiện mô hình chủ nghĩa xã hội Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045: 1) Giải quyết mối quan hệ giữa ba trụ cột phải kiên định và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối đổi mới của Đảng phù hợp với thực tiễn đất nước và yêu cầu của kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. 2) Xử lý đúng đắn giữa tính phổ quát và tính đặc thù trong quá trình giải quyết mối quan hệ kinh tế thị trường xã hội chủ

niệm - nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa - nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, vừa phù hợp với các chuẩn mực, giá trị chung, phổ quát của kinh tế thị trường, nhà nước pháp quyền và nền dân chủ trên thế giới, vừa bảo đảm tính đặc thù của dân tộc, giữ vững vai trò lãnh đạo, cầm quyền của Đảng, định hướng xã hội chủ nghĩa của đất nước, bảo đảm tính độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường dân tộc trong kỷ nguyên phát triển mới.

3) Giải quyết mối quan hệ giữa ba trụ cột phải đặt trong hệ thống những quan điểm của Đảng về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; có mối quan hệ chặt chẽ với những đặc trưng của chủ nghĩa xã hội, các phương hướng xây dựng chủ nghĩa xã hội và các quan điểm lớn phải quán triệt trong quá trình thực hiện các phương hướng đó; với cơ chế vận hành “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” là mối quan hệ chủ đạo, là cơ chế vận hành thống nhất, bao trùm của mô hình chủ nghĩa xã hội Việt Nam. 4) Xây dựng, hoàn thiện mối quan hệ giữa ba trụ cột phải tạo được sự phát triển cân đối, hài hòa, đồng bộ, hoạt động

có hiệu quả của mỗi trụ cột. Trong điều kiện cụ thể hiện nay, đổi mới, nâng cao hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa là tiên đề, điều kiện, phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là nhiệm vụ trọng tâm; xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa là động lực và mục tiêu. 5) Giải quyết mối quan hệ giữa ba trụ cột phải đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế đất nước nhanh, bền vững, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa tinh - gọn - mạnh, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả, nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ngày càng hoàn thiện, quyền làm chủ của Nhân dân được thực hiện ngày càng đầy đủ, đưa nước ta trở thành nước xã hội chủ nghĩa hòa bình, độc lập, dân chủ, công bằng, giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc.

Từ kết quả nghiên cứu, đề tài đề xuất 9 định hướng giải pháp giải quyết mối quan hệ giữa ba trụ cột trong hoàn thiện mô hình chủ nghĩa xã hội Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045: 1) Tiếp tục đổi mới, phát triển tư duy lý luận của Đảng và cụ thể hóa, thể chế hóa cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ.” 2) Tăng cường sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng Cộng sản Việt Nam; đổi mới phương thức lãnh đạo, năng lực cầm quyền của Đảng; xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh ngang tầm nhiệm vụ. 3) Bảo đảm cho các quy luật kinh tế thị trường được tôn trọng, vận hành đồng bộ, đầy đủ trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa. 4) Đổi mới, hoàn thiện cấu trúc và chức năng của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam đáp ứng yêu cầu xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và nền dân chủ xã hội chủ nghĩa. 5) Bảo đảm

chính sách xã hội, an sinh xã hội, phúc lợi xã hội; tăng cường quản trị phát triển xã hội, bảo đảm tiến bộ và công bằng xã hội, vì hạnh phúc của Nhân dân. 6) Xây dựng, hoàn thiện và phát huy nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, bảo đảm quyền làm chủ của Nhân dân trong xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. 7) Hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực trong Đảng và hệ thống chính trị. 8) Tăng cường phân cấp, phân quyền và hoàn thiện mô hình tổ chức của chính quyền địa phương. 9) Chính thức sử dụng khái niệm và định hình “Mô hình chủ nghĩa xã hội Việt Nam” sau 40 năm đổi mới; tiếp tục hoàn thiện ba trụ cột của mô hình và giải quyết mối quan hệ giữa ba trụ cột.

Đóng góp thực tiễn của đề tài: *Một là*, góp phần hoàn thiện thể chế phát triển nhanh, bền vững đất nước, trước hết là hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa để thực sự là cơ sở hạ tầng kinh tế, tiền đề vật chất, xây dựng lực lượng sản xuất tiên tiến của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và nền dân chủ xã hội chủ nghĩa. *Hai là*, xác định rõ, phân định rạch ròi vị trí, vai trò, phạm vi để Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa thực sự là điều kiện đảm bảo, là nhân tố định hướng, kiến tạo, điều tiết và thúc đẩy nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và nền dân chủ xã hội chủ nghĩa phát triển ổn định, bền vững. *Ba là*, xây dựng và phát huy nền dân chủ xã hội chủ nghĩa với vai trò vừa là mục tiêu, vừa là động lực trong phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong quá trình hoàn thiện mô hình chủ nghĩa xã hội Việt Nam ■

NGUYỄN DIỆP giới thiệu